

RENDELETEK

A BIZOTTSÁG (EU) 2023/1615 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2023. május 3.)

az (EU) 2021/23 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a rendelet 63. cikkének (1) bekezdése szerint járó kártalanítás, az ilyen kártalanítás készpénzben kifejezett ellenértéke vagy bármely bevétel ügyfelek vagy közvetett ügyfelek számára történő továbbadására, valamint e továbbadás arányosságának megállapítására vonatkozó feltételeket meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására irányuló keretrendszerrel, továbbá az 1095/2010/EU, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 806/2014/EU és az (EU) 2015/2365 rendelet, valamint a 2002/47/EK, a 2004/25/EK, a 2007/36/EK, a 2014/59/EU és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról szóló, 2020. december 16-i (EU) 2021/23 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 63. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdésére,

mivel:

- (1) Az (EU) 2021/23 rendelet 63. cikke kimondja, hogy a klíringtagok számára a szanálási eszközök negatív következményeinek ügyfelekre való áthárítását lehetővé tevő szerződéses megállapodásoknak egyenértékű és arányos alapon magukban kell foglalniuk az ügyfelek azon jogát is, hogy a klíringtagok számára a 27. cikk (6) bekezdésével összhangban nyújtott kártalanításból vagy kártérítésből – vagy az ilyen kártalanítás vagy kártérítés készpénzben kifejezett ellenértékéből – vagy a 62. cikkel összhangban benyújtott térítési igény nyomán általuk kapott bevételből olyan mértékben részesüljenek, amennyiben az ilyen bevétel az ügyfélpozíciókhoz és a klíringtagok által teljesített hozzájárulásokhoz kapcsolódik, továbbá hogy e rendelkezések a saját ügyfeleiknek közvetett elszámolási szolgáltatásokat kínáló ügyfelek és közvetett ügyfelek szerződéses megállapodásaira is alkalmazandók.
- (2) A visszatérítés egyenlő és arányos elosztásának biztosítása érdekében a klíringszolgáltatóknak méltányos és megkülönböztetésmentes módon el kell osztaniuk a visszatérítés különböző formáit a klíringszolgáltatások érintett igénybe vevői között. A klíringszolgáltatás egyes érintett igénybe vevői által kapott visszatérítésnek arányosnak kell lennie az adott klíringszolgáltatás igénybe vevője által azon központi szerződő fél szanálásához nyújtott hozzájárulással, amelyhez az érintett klíringszolgáltatón keresztül közvetett hozzáféréssel rendelkezett, feltéve, hogy e hozzájárulás az (EU) 2021/23 rendelet 27. cikkének (6) bekezdése vagy 62. cikke szerinti kifizetést eredményez (a továbbiakban: kifizetést megalapozó hozzájárulás). Ugyanebből az okból a klíringszolgáltatást igénybe vevőknek beszámítás nélküli visszatérítésben kell részesülniük, kivéve, ha a klíringszolgáltatás igénybe vevője olyan kötelezettséggel tartozik, amely egy olyan klíringszolgáltató felé esedékes és fizetendő, amely ugyanakkor köteles a klíringszolgáltatás adott igénybe vevője részére visszatérítést továbbadni. Annak elkerülése érdekében azonban, hogy az ilyen beszámítás vagy nettósítás a klíringszolgáltatási lánc alsóbb szintjein lévő igénybe vevők felé fennálló tartozások indokolatlan csökkenéséhez vezessen, amennyiben a címzett egyben klíringszolgáltató is, a klíringszolgáltatás igénybe vevői részére továbbadandó visszatérítést a klíringszolgáltató által kapott, levonások vagy beszámítások alkalmazása előtti visszatérítés alapján kell kiszámítani.

⁽¹⁾ HL L 22., 2021.1.22., 1. o.

- (3) A visszatérítéseket méltányos és megkülönböztetésmentes módon kell felosztani a klíringszolgáltatások valamennyi olyan igénybe vevője között, amely kifizetést megalapozó hozzájárulást nyújtott, valamint a klíringszolgáltató saját számlái között, amennyiben a klíringszolgáltató is nyújtott kifizetést megalapozó hozzájárulást. A hátrányos megkülönböztetés és a méltánytalan bánásmód minél nagyobb mértékű elkerülését biztosítandó a klíringszolgáltatók az ilyen visszatérítések felosztásakor nem alkalmazhatnak alárendeltségi kikötéseket, sem rangsorolást.
- (4) A szanalási szakaszban a piaci viszonyok valószínűleg nagyon feszültek lesznek. Ezért átláthatóságot kell teremteni a klíringszolgáltatások igénybe vevői számára, és biztosítani kell őket arról, hogy a visszatérítés felosztására szánt pénzügyi eszközök és instrumentumok védelemben részesülnek klíringszolgáltatójuk nemteljesítése esetén. A klíringszolgáltatóknak ezért, amikor a klíringszolgáltatás igénybe vevője nevében eljárva visszatérítést kapnak, ezt a visszatérítést külön és elkülönített számlán kell tartaniuk.
- (5) A klíringtagok, ügyfelek és közvetett ügyfelek kompenzálására felhasználható pénzügyi eszközök vagy pénzügyi instrumentumok köre nagyon széles, és a különböző eszközök és instrumentumok különböző kockázatokat hordoznak. A visszatérítés méltányos és egyenlő felosztásának biztosítása érdekében a klíringszolgáltatóknak a visszatérítésként kapott különböző típusú pénzügyi eszközöket és pénzügyi instrumentumokat egyenlően kell elosztaniuk a klíringszolgáltatások egyes igénybe vevői és saját számláik között. Ennek a felosztásnak arányosnak kell lennie a klíringszolgáltatás szóban forgó igénybe vevői által azon központi szerződő fél szanalásához nyújtott, kifizetést megalapozó hozzájárulással, amelyhez az említett klíringszolgáltatókon keresztül közvetett hozzáféréssel rendelkeznek, vagy a klíringszolgáltatók által az adott szanalási eljárás keretében nyújtott, kifizetést megalapozó hozzájárulással.
- (6) Figyelembe kell venni a pénzügyi eszközök és pénzügyi instrumentumok egyes típusaihoz kapcsolódó operatív sajátosságokat és akadályokat. A lehető legnagyobb mértékben biztosítani kell azt is, hogy a klíringszolgáltatás igénybe vevője akkor is méltányos visszatérítésben részesüljön, ha a klíringszolgáltatás igénybe vevője bizonyos típusú pénzügyi eszközt vagy pénzügyi instrumentumot nem kaphat, vagy más okból nem szeretne bizonyos típusú pénzügyi eszközöket vagy pénzügyi instrumentumokat kapni. A klíringszolgáltatóknak ezért a klíringszolgáltatást igénybe vevő kérésére – amennyiben lehetséges – az érintett eszközt vagy instrumentumot a klíringszolgáltatás igénybe vevője által kijelölt másik címzettnek kell átadnia. Amennyiben ez nem lehetséges, a klíringszolgáltatóknak a piacon az aktuális piaci áron el kell adnia az érintett eszközöket vagy instrumentumokat harmadik félnek, majd ezt követően át kell adnia az értékesítésből származó bevételt a klíringszolgáltatás igénybe vevőjének.
- (7) Az átláthatóság és a nyomon követhetőség biztosítása érdekében a klíringszolgáltatóknak a lehető legjobb módon tájékoztatniuk kell a klíringszolgáltatásaik igénybe vevőit a szanalási folyamat során a kifizetést megalapozó hozzájárulások kompenzálása érdekében hozott döntésekről. Ennek a tájékoztatásnak a lehető legnagyobb mértékben ki kell terjednie az (EU) 2021/23 rendelet szerinti szanaláshoz való hozzájárulásról szóló döntés hatályára, a visszatérítés összetételére és a visszatérítés kiszámításának eredményére, beleértve azt is, hogy a klíringszolgáltató hogyan számította ki a klíringszolgáltatás igénybe vevőjének járó visszatérítést. Ugyanebből az okból és annak biztosítása érdekében, hogy a klíringszolgáltatások igénybe vevői megértsék az általuk befizetett hozzájárulás és a kapott visszatérítés közötti kapcsolatot, a klíringszolgáltatóknak lehetőség szerint és a titoktartási korlátozások megsértése nélkül tájékoztatniuk kell a klíringszolgáltatások igénybe vevőit a visszatérítés felosztását és összetételét érintő általános kérdésekről.
- (8) Ez a rendelet az Európai Értékpapírpiazi Hatóság (ESMA) által a Bizottsághoz benyújtott szabályozástechnikai standardtervezeteken alapul.
- (9) Az ESMA nyilvános konzultációkat folytatott az e rendelet alapját képező szabályozástechnikai standardtervezetekről, elemezte az esetlegesen kapcsolódó költségeket és hasznot, továbbá kikérte az 1095/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 37. cikkével összhangban létrehozott Értékpapírpiazi Érdekképviseleti Csoport tanácsát ⁽²⁾,

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1095/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapírpiazi Hatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/77/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 84. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „klíringszolgáltató”: a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁾ 2. cikkének 14. pontjában meghatározott klíringtag, a 648/2012/EU rendelet 2. cikkének 15. pontjában meghatározott ügyfél, vagy az (EU) 2017/2154 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ⁽⁴⁾ 1. cikkének b), d) vagy e) pontjában meghatározott közvetett ügyfél, második szintű közvetett ügyfél vagy harmadik szintű közvetett ügyfél, amely közvetlenül vagy közvetve klíringszolgáltatásokat nyújt az Unióban;
2. „klíringszolgáltatás igénybe vevője”: a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 15. pontjában meghatározott ügyfél, vagy az (EU) 2017/2154 felhatalmazáson alapuló rendelet 1. cikkének b), d) vagy e) pontjában meghatározott közvetett ügyfél, második szintű közvetett ügyfél vagy harmadik szintű közvetett ügyfél, amely klíringszolgáltató klíringszolgáltatásait veszi igénybe;
3. „visszatérítés”: a klíringtagok által az (EU) 2021/23 rendelet 27. cikkének (6) bekezdésével összhangban kapott kártalanítás vagy kártérítés, beleértve a tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumokat, a hitelviszonyt megtestesítő instrumentumokat vagy a központi szerződő fél jövőbeli nyereségével kapcsolatos követelést elismerő instrumentumokat, vagy az ilyen kártalanítás vagy kártérítés készpénzben kifejezett ellenértékét vagy az (EU) 2021/23 rendelet 62. cikkével összhangban benyújtott térítési igény nyomán általuk kapott bevételt, beleértve azt az esetet is, amikor az említett cikkekben szereplő fenti összegek bármelyikét továbbadják a klíringszolgáltatás igénybe vevőjének;
4. „kifizetést megalapozó hozzájárulás”: a központi szerződő fél valamely klíringtagján keresztül az (EU) 2021/23 rendelet 63. cikkében meghatározott feltételek szerint az klíringszolgáltatás igénybe vevője által a szanálás alatt álló olyan központi szerződő félnek nyújtott hozzájárulás, amelyhez egy klíringszolgáltatón keresztül közvetett hozzáféréssel rendelkezik, feltéve, hogy a központi szerződő fél klíringtagján keresztül a szanálási eljárás keretében nyújtott hozzájárulás visszatérítést eredményezett.

2. cikk

A visszatérítés formája

A klíringszolgáltatónak jóváírt vagy megítélt és a klíringszolgáltatás igénybe vevőjének továbbadott visszatérítés készpénz, pénzügyi instrumentumok, tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumok, hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok vagy a központi szerződő fél jövőbeli nyereségével kapcsolatos követelést elismerő instrumentumok formáját öltheti.

3. cikk

A visszatérítés felosztása

(1) A klíringszolgáltatóknak méltányos és megkülönböztetésmentes módon a klíringszolgáltatások egyes igénybe vevői által nyújtott kifizetést megalapozó hozzájárulással arányosan el kell osztaniuk a vonatkozó visszatérítést a klíringszolgáltatás igénybe vevő minden olyan igénybe vevő között, amely kifizetést megalapozó hozzájárulást nyújtott, beleértve a klíringszolgáltatások azon igénybe vevőit is, amelyek már nem veszik igénybe a visszatérítésben részesülő klíringszolgáltató klíringszolgáltatását.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).

⁽⁴⁾ A Bizottság (EU) 2017/2154 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. szeptember 22.) a 600/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a közvetett elszámolási megállapodásokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 304., 2017.11.21., 6. o.).

(2) A klíringszolgáltatók a felosztandó visszatérítést átlátható módon számítják ki, és az 5. cikk (2) bekezdésének c) pontjával összhangban a klíringszolgáltatás minden igénybe vevőjét külön tájékoztatják.

(3) A klíringszolgáltatók a címzettek megkülönböztetése és rangsorolása nélkül a visszatérítést a teljesített kifizetést megalapozó hozzájárulás kiszámítása alapján a saját számláikon és a klíringszolgáltatásuk azon igénybe vevőinek számláin különítik el, amelyek kifizetést megalapozó hozzájárulást teljesítettek. A klíringszolgáltatók a visszatérítés egyetlen részét sem különíthetik el saját számlájukra addig, amíg a klíringszolgáltatásuk azon igénybe vevői számláira, amelyek kifizetést megalapozó hozzájárulást nyújtottak, a visszatérítés azon részét el nem különítették, amelyre a klíringszolgáltatást igénybe vevők jogosultak.

(4) A klíringszolgáltatók a visszatérítésből levonást vagy beszámítást alkalmazhatnak, amennyiben a klíringszolgáltatás igénybe vevője olyan klíringszolgáltatónak járó és kifizetendő kötelezettséggel tartozik, amely az (EU) 2021/23 rendelet 63. cikkével összhangban köteles a visszatérítést a klíringszolgáltatás ugyanazon igénybe vevőjének továbbadni.

Amennyiben azonban a címzett egyben klíringszolgáltató is, a klíringszolgáltatás igénybe vevőinek továbbadandó visszatérítést azon visszatérítés alapján kell kiszámítani, amelyet a klíringszolgáltató az első albekezdésben említett levonások vagy beszámítások alkalmazása előtt kapott volna.

(5) A klíringszolgáltató az (EU) 2021/23 rendelet 27. cikkének (6) bekezdése vagy 62. cikke alapján kapott visszatérítést külön és elkülönített számlán tartja mindaddig, amíg az összes esedékes visszatérítést teljes mértékben el nem osztották.

4. cikk

A visszatérítés és a teljesítés típusa

(1) Amennyiben a visszatérítés különböző típusú pénzügyi eszközökből vagy pénzügyi instrumentumokból áll, függetlenül attól, hogy ezek a pénzügyi eszközök vagy instrumentumok készpénz, tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumok, hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok vagy a szanálás alá vont központi szerződő fél jövőbeli nyereségével kapcsolatos követelést elismerő egyéb instrumentumok formáját öltik-e, a klíringszolgáltatók ezt a visszatérítést eszközök vagy instrumentumok típusa szerint lebontják. Ezt követően minden klíringszolgáltató a kifizetést megalapozó teljesített hozzájárulás arányában és a pénzügyi eszközök vagy pénzügyi instrumentumok minden típusa tekintetében azonos arányában a klíringszolgáltatása minden egyes – visszatérítésre jogosult – igénybe vevője számlájára és – amennyiben visszatérítésre jogosult – saját számlájára allokálja és elosztja a visszatérítést.

(2) Az a klíringszolgáltató, amely kiegyenlítési korlátozások vagy bizonyos eszközök vagy instrumentumok átruházásának egyéb akadálya miatt nem tudja az (1) bekezdésben előírt formában átadni a visszatérítést a klíringszolgáltatás olyan igénybe vevője részére, amely kifizetést megalapozó hozzájárulást teljesített, erről haladéktalanul értesíti a klíringszolgáltatás érintett igénybe vevőjét.

(3) Amennyiben a (2) bekezdésben említett kiegyenlítési korlátozás vagy akadály nem orvosolható az említett bekezdés szerinti értesítésnek a klíringszolgáltatást igénybe vevő általi kézhezvételtől számított három munkanapon belül, a klíringszolgáltató felkéri a klíringszolgáltatás igénybe vevőjét, hogy öt munkanapon belül jelöljön ki alternatív címzettet az érintett eszközök és instrumentumok tekintetében. A szolgáltatás igénybe vevője kérheti továbbá a klíringszolgáltatót, hogy a pénzügyi eszközöket vagy pénzügyi instrumentumokat alternatív címzett részére ossza ki. Amennyiben a klíringszolgáltatás igénybe vevője másik címzettet jelölt ki, a klíringszolgáltató a pénzügyi eszközöket vagy pénzügyi instrumentumokat a lehetséges mértékig és a klíringszolgáltatás igénybe vevője számára észszerű költséggel adja át erre az alternatív igénybe vevőre.

(4) Amennyiben a (3) bekezdés szerinti alternatív címzett részére történő átruházás nem lehetséges, a klíringszolgáltató az alternatív címzett kijelölésétől számított három munkanapon belül írásban tájékoztatja erről a klíringszolgáltatás érintett igénybe vevőjét, megjelölve a lehetetlenség okát. Ebben az esetben a klíringszolgáltató az aktuális piaci áron értékesíti az érintett eszközöket vagy instrumentumokat egy elismert értékpapírhoz viszonyított harmadik félnek, és az értékesítésből származó bevételt – az észszerű értékesítési költségek levonásával – átruhazza a klíringszolgáltatás igénybe vevőjére.

5. cikk

Tájékoztatás a visszatérítésről

- (1) A klíringszolgáltatók írásban értesítik a klíringszolgáltatások azon igénybe vevőit, amelyek kifizetést megalapozó hozzájárulást teljesítettek, minden visszatérítésről, amelyre jogosultak.
- (2) Az (1) bekezdésben említett értesítés az alábbi információkat tartalmazza:
- adott esetben a szanálási hatóság azon határozatának másolata, amely szerint a klíringtag jogosult az (EU) 2021/23 rendelet 62. cikkében említett különbözet kifizetésére;
 - adott esetben a szanálási hatóság azon határozatának másolata, amely előírja a központi szerződő fél számára, hogy nyújtson kompenzációt az (EU) 2021/23 rendelet 27. cikke (6) bekezdésének első albekezdésében említett többletvesztésért elszenvedő klíringtagoknak, valamint annak magyarázata, hogy ezt az összeget hogyan vonják le az (EU) 2021/23 rendelet 62. cikkében említett különbözet kifizetésére való jogosultságból;
 - egyértelmű és pontos információk a klíringszolgáltatás igénybe vevőjének kiosztandó visszatérítésről és a visszatérítés kiszámításának módszeréről;
 - egyértelmű és pontos információk a klíringszolgáltató által az e rendelet 3. cikkének (4) bekezdése szerinti beszámítás vagy egyéb levonások előtt kapott visszatérítésről;
 - egyértelmű és pontos információk arról, hogy a klíringszolgáltatónak milyen formában nyújtották a visszatérítést, különbséget téve a készpénz és a pénzügyi instrumentumok között, valamint a pénzügyi instrumentumok különböző formái között, beleértve a tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumokat, a hitelviszonyt megtestesítő instrumentumokat vagy a központi szerződő fél jövőbeli nyereségével kapcsolatos követelést elismerő instrumentumokat, valamint a klíringszolgáltatás igénybe vevője számára nyújtott visszatérítés összetételére vonatkozó információk;
 - a titoktartási korlátozásokra is figyelemmel, a visszatérítésnek a klíringszolgáltató klíringszolgáltatását igénybe vevők és a klíringszolgáltató saját számlái közötti megoszlására vonatkozó főbb részletek;
 - kamatszámítás vagy a visszatérítést befolyásoló bármely más releváns tényező.

6. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2023. május 3-án.

a Bizottság részéről

az elnök

Ursula VON DER LEYEN